

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage Datum
 2 september 2025

Onderwerp

Reactie op de motie: 'Verhoog de bestedingsruimte voor gezinnen en mensen met een laag inkomen' van 10 juli 2025

Geachte leden van de raad,

Op 10 juli 2025 heeft uw raad de motie: 'Verhoog de bestedingsruimte voor gezinnen en mensen met een laag inkomen' aangenomen. Daarmee verzocht u ons om:

- 1. Te onderzoeken wat de financiële en beleidsmatige gevolgen zijn van het afstemmen van de hoogte van de individuele inkomenstoelage voor de overige doelgroepen op het Twents gemiddelde (alleenstaande € 375, alleenstaande ouder € 456, gehuwd/samenwonend € 535);*
- 2. Te onderzoeken welke financiële en beleidsmatige gevolgen het instellen van een periode van 36 maanden voor de beoordeling van langdurigheid heeft;*
- 3. De uitkomsten hiervan uitgewerkt voor de behandeling van de begroting aan de raad te sturen, zodat de raad op basis daarvan een afgewogen besluit kan nemen.*

In deze brief geven wij een reactie op uw verzoek.

Huidige situatie

Op dit moment zijn de bedragen van de individuele inkomenstoelage voor de verschillende soorten huishoudens respectievelijk € 80 voor een alleenstaande, € 105 voor een alleenstaande ouder en € 115 voor gehuwden/samenwonenden. Daarnaast is de referteperiode – de periode waarin men een laag inkomen moet hebben gehad om in aanmerking te komen – 5 jaar (60 maanden). Hieronder zetten we de financiële en beleidsmatige gevolgen van mogelijke aanpassingen in lijn met de motie uiteen.

Directe gevolgen voor de betrokken inwoners van het verhogen van de inkomenstoelage

- Huishoudens die recht hebben op de individuele inkomenstoelage ontvangen elk jaar een hoger bedrag, wat hun koopkracht vergroot.
- Deze verhoging betekent voor huishoudens met een langdurig laag inkomen meer financiële ruimte voor onvoorziene uitgaven of andere noodzakelijke kosten.
- De aanpassing kan in sommige gevallen betekenen dat er een armoedeval optreedt. Dit kan het geval zijn als inwoners aan het werk gaan, net iets meer verdienen dan de bijstandsnorm en dan geen recht meer hebben op de individuele inkomenstoelage. In individuele gevallen kan dit een drempel opwerpen om werk te aanvaarden.

Gevolgen voor de gemeentelijke begroting door het verhogen van de bedragen

De verhoging van de bedragen leidt tot hogere totale uitgaven voor Almelo, afhankelijk van het aantal rechthebbenden. Ter vergelijking:

- In 2024 werd er aan 681 alleenstaanden, 130 alleenstaande ouders en 219 gehuwden/samenwonenden een individuele inkomenstoelage verstrekt. De totale kosten daarvan bedroegen € 93.315,-.
- Wanneer de hogere bedragen aan dezelfde aantallen huishoudens zouden zijn verstrekt dan zou dit een uitgavenpost betekenen van € 431.820,- oftewel € 338.505,- aan meerkosten. In dit bedrag is de mogelijke extra vraag door de vergrote aantrekkelijkheid, vanwege het hogere bedrag, niet meegenomen, evenals het vergroten van de doelgroep door verkorting van de referteperiode.

Extra gevolgen voor de gemeentelijke begroting wegens het verkorten van de referteperiode

Als de referteperiode wordt verkort van 5 naar 3 jaar, komen inwoners met een langdurig laag inkomen sneller in aanmerking voor de toeslag. Hierdoor wordt de doelgroep vergroot: meer mensen zullen aan de voorwaarden voldoen en een aanvraag kunnen indienen.

De administratieve last voor de gemeente kan toenemen, omdat er meer aanvragen verwerkt moeten worden.

De totale uitgaven van de gemeente zullen stijgen, zowel door een groter aantal ontvangers als door het hogere bedrag per ontvanger.

- Als we kijken naar het jaar 2024 dan zou het aantal rechthebbende huishoudens met 77 alleenstaanden, 32 alleenstaande ouders en 11 echtparen/samenwonenden hoger zijn geweest bij een referteperiode van 3 jaar.
- Als we deze aantallen vermenigvuldigen met de genoemde hogere bedragen, dan betekent de verkorting van de referteperiode een extra bedrag aan meerkosten van in ieder geval € 49.352,-. Daarin zijn de extra kosten van de toenemende administratieve werkzaamheden voor de gemeente, vanwege meer aanvragen, niet meegenomen.

Aanpassing van de verordening bij wijziging van beleid

Om de hoogte van de bedragen en de duur van de referteperiode van de individuele inkomenstoelage te wijzigen, is het wettelijk gezien noodzakelijk dat uw raad daarvoor een gewijzigde verordening vaststelt. De doorlooptijd van een dergelijke aanpassing, inclusief de advisering door de Adviesraad sociaal domein, vraagt naar verwachting een tijdsbeslag van 3 tot 6 maanden.

Conclusie

Voor inwoners met een langdurig laag inkomen betekent de verhoging van de individuele inkomenstoelage en de verkorting van de referteperiode een verbetering van de financiële situatie en een beperkte toename qua bestaanszekerheid. Het kan ook leiden tot een positief effect op gezondheid en welzijn van ontvangers, doordat financiële stress vermindert. Daarnaast zullen meer inwoners recht hebben op de toeslag en er een beroep op doen. Het kan er in sommige gevallen echter ook toe leiden dat er geen werk wordt aanvaard, vanwege het vervallen van de toeslag als iets meer wordt verdiend dan de bijstandsnorm.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

R.T.A. Korteland